

Az Ághegy VIII. kötetének bemutatója az oslói Magyar Nagykövetségen

Dr. Borka László ismeretője

Nagykövet úr! Kedves vendégek.!

Mondanivalómban lesz két köszönet és három jó hír.

Az első köszönet Nagykövet Úrnak szól. Hálásak vagyunk mindannyian, hogy helyet kapunk ilyen kulturális tevékenységhez, mint ez a mai. Nagy segítség, nagy lehetőség a számunkra. Többször lehettünk itt az elmúlt egy évben, mint az előző ötven évben összesen. A második köszönet Kovács Ferinek szól, hogy fáradságot nem kímélve dolgozik a magyar irodalom érdekében s bábája az *Ághegy* új, VIII. kötetének is. A három jó hír közül az első É. Kiss Katalin Széchenyi díjas nyelvész professzorasszony előadása volt tavaly nyáron. Az előadás címe ez volt: “A magyar nyelv múltjáról, jelenéről és jövőjéről. Finnugor nyelv-e? Romlik-e? Fennmarad-e?” Olyan dolgokat hallottunk tőle, amiket egy nyelvésztől nem vártunk. Romlik-e a magyar nyelv? Szegényebb lett-e a magyar nyelv? – tette fel a kérdést magának. Nem romlik! –

nyugtatott meg bennünket az előadó. Ezt a romlást mindig, minden időben emlegették. A magyar nyelv nem romlik, hanem változik. Ahogy a világ változik, úgy követi a nyelv is. Új szavakkal gazdagodik. És ha a fiataloknak megvan a maguk nyelve, amit nagymama nem ért, az nem romlás, hanem bővülés. Nyelvünk robusztus. Nem kell féltelnünk, a génjeinkben van. Mindezt nem én, hanem a professzorasszony mondta. Nekem ez nagyon jó hír volt. (Igy nézve a norvég nyelv is gazdag a sok tájnyelvével, dialektusával.) A második jó hír a *Magyar szókincstár. Rokonértelmű szavak, szólások és ellentétek szótára* c. kötet létezése. Kiss Gábor a főszerkesztője, és a Tinta könyvkiadónál jelent meg Budapesten. A kötet bemutatja nyelvünk gazdagságát. Ahol ilyen könyvet adnak ki, ott nagy baj nem lehet. A szinonimákat közli a könyv és azok ellentétét is. Például: Fantasztikus: A szónak megvan az eredeti értelme: abszurd, hihetetlen, irreális, kiagyalt, fantázia szülte, meghökkentő, groteszk. De ma már inkább dicsérő értelemben használják: Remek, pompás, tüneményes, mesés, mesébe illő, csodálatos, csodás, bámulatos, ragyogó, briliáns, pazar, elsőrendű, kitűnő, nagyszerű, óriási, káprázatos, szédületes, lenyűgöző, kivételes, kolosszális, szuper, csúcs. Ismétlem: ahol ilyen könyvet adnak ki, ott a nyelvvel baj nem lehet. Ott szeretik a nyelvet, törődnek vele. A harmadik jó hír az, hogy megjelent az *Aghegy VIII.* kötete. Ha egy év alatt a kis skandináviai magyarság több száz oldalt tud produkálni, íraskedvvel, az írás örömeivel, akkor megint mondhatjuk, hogy nagy baj itt nem lehet a magyar nyelvünkkel. Már 5500 oldalnál tartunk. A kötetből kilógó sárga cédulák a norvégiai magyar szerzőket jelzik. 31 cédula = 31 munka. Személyekre lebontva ismertetem a "mi" írásainkat:

- Bendes Rita több helyen szerepel versekkel és egy litván népmese fordítása is van ebben a VIII. kötetben.

- Sárfi István írt egy érdekes cikket a nagy magyar kalandorról, Garibaldi tábornokáról, Türr Istvánról, akinek hihetetlen karrierje, kalandos élete volt. Érdemes elolvasni.

Jeszenszky Géza cikkének a címe *Meghaladni a balsorsot*. Kovács Ferenc neve sok helyen szerepel: Riportot olvashatunk a magyarországi, távoktatási munkájáért kapott kitüntetéséről, a magyar kultúra érdekében végzett tevékenységeiért adományozott Magyar Érdemrend Lovagkereszt oslói átadásáról. Ugyanitt olvasható dr. Vraukóné Lukács Ilona interjúja Kovács Ferencsel.

- Stavangeri séták címmel novellát írt, beszámolt a 2012-es oslói Ibsen festiválról, megemlékezett a 100 éve született Róka Károly festőművészről, írt Jankovics Marcell filmművész oslói minikonferenciájáról, lefordította Arne Svingen: *Egerek a válltáskában* c. ifjúsági regény egy fejezetét, komoly áttekintést adott *A norvég próza 50 éve* címmel, és még néhány apróság... Karádi Éva Henrietta beszámolt Ferenc J. Réka festőművésznő oslói kiállításáról, mely az ő közreműködésével valósult meg. Forró Tamás beszámolt a 2012-es matematikai Abel-díj oslói átadásáról, ahol az ünnepelt a budapesti Szemerédi Endre lehetett. Borka László bemutatta az *Aghegy VII.* kötetét. Hulej Enikő evangélikus lelkész Gebauer Ernő festőművész hat egyházi tárgyú táblaképéről elmélkedett. A fetmények egy norvég kistelephely templomának készültek. Vörös Tamás átadta a magyar Pro Cultura Hungarica díjat a 2012-ben elhunyt Löffler Ervin szobrászművész özvegyének, Tone Dragenek. Nagy Melinda festményei díszítik a kötetet. Bancsik Szabó Ágnes írt Cecilie Löveid *Maria Quisling* c. magyarrá

fordított drámájáról, s egy tanulmányt készített a *Skandináv irodalmi hatások Magyarországon* címmel. Tatár Sarolta egy Erling Kittelsen írást fordított le. Borka László írt arról, hogy hogyan figyelnek fel magyar kiadók norvég könyvekre, pl. Anna Holt krimijére, az *I222* címűre. „A könyv az amerikai Edwar Award díj jelöltje volt, az év 5 legjobb könyve között. Erre felfigyelt az Ulpius-ház kiadó és ki akarta adni. A fordítás hozzám került, s a könyv Karácsony előtt meg is jelent Budapesten. Egy másik amerikai díjra is jelölték ezt a könyvet, a Shamus Award-ra, ami a legjobb detektívkönyveknek jár.” Az *Ághegyben* rövid ismertető vezet be Buday Károly őszi ihletésű művészfotóit.

Ez volt hát a norvégiai magyarok hozzájárulása az új, VIII. *Ághegy* kötethez, s ezzel átadjuk az olvasóknak. Forgassák, olvassák, adják tovább, járjon kézzől-kézre! S kapjanak kedvet mások is, írásaikkal, alkotásaikkal járuljanak hozzá a következő kötet létrehozásához. S végül innen kívánunk jó munkát, jó egészséget, további kitartást az *Ághegy* alapítójának, főszerkesztőjének, Tar Károlynak.

Oslo, 2013. február

Magyar irodalmi rendezvények

Az EU országok Oslóban működő kulturális intézeteinek és kulturális kapcsolatokkal foglalkozó nagykövetségeinek szervezete, a [EUNIC Cluster Norway](#) 2013. évi munkaprogramjában szerepel az [„Oversatte dager” / „Translated Days”](#) esemény, melyet a Norvégiai Műfordítók Egyesülete rendezett 2013. február 28. és március 2. között azzal a céllal, hogy a külföldi szépirodalmi művek esetén háttérbe szoruló műfordítóknak publicitást adjon. Az Egyesület felkérte a EUNIC-ot, melynek Nagykövetségünk is tagja, hogy az általa biztosítható európai sokszínűséggel járuljon hozzá a rendezvény sikeréhez. Mindez két esemény révén valósult meg, mindkettő a [Litteraturhuset](#)-ben volt.

2013. február 28-án, csütörtökön 10.30-13.30 között került sor a **„Translate Me!”** című eseményre, melynek keretén belül 6 ország (FR, GE, AT, BE, IR, HU) egy-egy szerzőjét és annak egy-egy norvégul még kiadatlan művét mutatta be egy rövid részlet műfordításának segítségével az író és a műfordító. Magyar részről [Szávai Géza író Székely Jeruzsálem c. esszéregényét](#) mutattuk be a műfordító, Kari Kemény közreműködésével. A magyar bemutató az egész programot jellemző viszonylag szerény, 30-40 fős létszámú hallgatóság körében jelentős érdeklődést generált különleges és megható témája, és az erre építő írói kifejezőképesség, valamint a háttérben nagy méretben kivetített, a Ceausescu-rezsim által elárasztott Bözödújfaluról a szerző által készített szép, ám sokkoló felvételek hatására. A szerző és neje, Szávai Ilona Mária, a [Pont Kiadó](#) igazgatója által rendelkezésre bocsátott többnyelvű *Mustra* kiadványból, illetve a regény francia nyelvű kiadásából jócskán fogyott még ebben a szűk, de véleményformálásra nagyon is alkalmas körben is.

2013. március 2-án szombaton 13.00-15.00 között a „**European Literature Slam**” című eseményen 8 ország (FR, GE, HU, RO, IR, AT, BE, FI) eddig norvégra le nem fordított irodalmi szövegeit olvasta fel Elisabeth Dahl, Norvégia egyik ismert klasszikus színésze. Az esemény moderátora Marte Spurkland, népszerű televíziós irodalmi műsorvezető volt. Magyar részről két művel neveztünk be: Cserna Szabó András: *A turista Szindbáddal álmodik* (Levin körút, 2006)

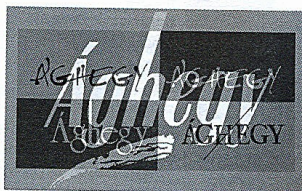
· Szávai Géza: *Egy kutya* (az Antigoné hangja ciklusból, Kivégzősdi, 1994) A két, humorral fűszerezett szöveget az utóbbi szerző jelenlétében, Ingvild Holvik műfordításában hallhatta a kb. 40-50 fős közönség, mely részéről több pozitív visszajelzést kaptunk a műsort követően. (A viszonylag mérsékelt érdeklődés részben a napos időnek, illetve az alpesi sí világtúra norvégiai rendezvényére irányuló figyelemnek tudható be.)

*

Szintén 2013. március 2-án este a Nagykövetség helyt adott a **Pont Kiadó két szerzője, Kovács Ferenc és Szávai Géza bemutatásának**, amit Szávai Ilona, a kiadó igazgatója vezetett. Az Oslóban élő, írói nevén Kovács katáng Ferencnek ez volt az első író-olvasó találkozója, melyen eddig megjelent két verseskötetét (*Ajánlott versek I & II*) mutatta be. Szávai Géza nagyobb lélegzetű előadása során részletek felolvasásával fűszerezve mutatta be regényeit. Kiemelt terjedelmet és figyelmet kapott a *Székely Jeruzsálem* (2000), de képet kaptunk a 17. századi japán keresztényüldözés idején játszódó *Aletta bárkája* (2006), valamint a könnyedebb hangvételű *Csodálatos országokba hoztalak* (2013) c. regényekről is. Szávai röviden megemlítette a gyermekeknek szóló *Burgum Bélus* sorozatát is. Szávai figyelmet érdemlő gondolata, hogy a magyar kultúrpolitikának támogatnia kellene a jeles magyar irodalmi művek idegen nyelvekre történő fordíttatását, amivel az „ellenérdekelt” közönséghez is el lehetne juttatni a magyar nézőpontokat (példaként a Himnusz román nyelvre fordításának esetét hozta, amire csak a rendszerváltozást követően került sor). Az itteni magyar közösség kb. 20 tagja volt jelen, akik az esemény informális lezárásaként egy pohár bor és pogácsa mellett folytathatták az eszmecsere az alkotókkal.

Ezúton is köszönjük Kovács Ferencnek a program előkészítése és lebonyolítása során nyújtott szellemi és gyakorlati segítségét. (Vörös Tamás)

A Magyar Írószövetség lapja is észrevett bennünket. XXV. évfolyamának februári számában oldalt közölt lapunk ismertetése céljából. Köszönet érte. ►

Skandináviában számos magyar alkotó él. Az **Ághegy** című irodalmi és művészeti lapfolyam célja, hogy írók, művészek, zenészek, előadóművészek műhelyeként, egymásra hatva, egymásból erőt merítve, a tőlük telhető legmagasabb szinten szolgálhassák magyarságunkat.

A lapfolyam megjelenési helye elsősorban a világháló (<http://aghegy.hhrf.org>), de eddig, összesen ötezer-ötszáz olda-

las terjedelmét, öt-ötszámanként, antológiaként, nyomtatott formában és CD-lemezen is megjelentettük, hangos kiadása, amíg egyetlen szerkesztője bírtá erővel, az **Ághegy** Rádió volt: www.lifs.org. 2012-ben öt számunk jelent meg, melyeket az eddigiekhez hasonlóan, a nyomtatás költségeire való tekintettel, a VIII., több mint hétszáz oldalas kötetbe sűrítve bocsájtjuk gyarapodó olvasótáborunk rendelkezésére. Elképzelésünk szerint tíz-tizenkét vastos kötetben átfogó képet nyújthatunk, egyféle antológiában összegezhettük a skandináviai magyar alkotók munkásságát, beleértve az előttünk járók reánk hagyományozott alkotásait, izelítőt adva vállalt törekvéseikről, példamutatósukról.

Az indulásunk óta eltelt tizenhárom esztendőben műhelyépítéssel foglalkoztunk. Gyarapodó közösségünkben születésünkhöz kapott tehetségeinket, otthonról hozott, iskolákban ránk ragadt értékeinket és hitünket összezsúfolva irodalmi és művészeti alkotásainkat becsülő olvasótábor és anyagi támogatókat kerestünk és találunk. Beruháztunk javainkból majd' minden szellemi, de kevés anyagi és erkölcsi

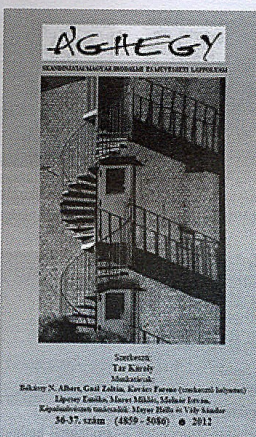
támogatásra leltünk. Pedig hangoztattuk mindenfelé: ahhoz, hogy az anyaországunkon kívül élő magyarok nyelvükben, hagyományaikban megmaradjanak, szükséges az irodalom és a művészet helyi alkotóinak a szolgálata, példamutatása is. „Magyarnak lenni ma nem állami hovatartozást jelent, hanem az érzésnek és gondolatnak egy specifikus módját, ami ezer év értékeiből szűrődött le: kulturát...”

A többször elisméteendő idézet egyik, a jövőt világosan látó nagyságunktól, Szerb Antaltól való.

Az északra vándorolt magyarok számához viszonyítva, az itteni magyar vagy magyar származású értelmiségiek száma jelentős, de csak kivételes összefogással lesznek képesek szellemi műhelyt képező saját folyóiratot eltarítani. Szüntelenül keresgélünk az érték

érvei között, és Bányai János szavaival hirdetjük, hogy „az európai kultúra nem más, mint soha meg nem szűnő folyamatos cseréje a kulturális értékeknek.” Az északon fogant magyar alkotás előszámlálásával cserképességünket óhajtjuk növelni. Tisztában vagyunk azzal is: „Cserére a kultúrában csak az képes, aki értéket teremt, akinek van mit felkínálnia, és aki nyitott a Másik szavának befogadására.”

A magyarországi és a svédországi külön-

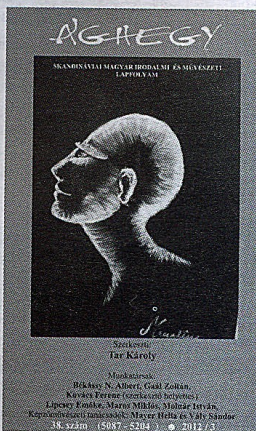
féle – nehezen elérhető – pályázatok hálójában vergődve rá kellett jönnünk: magunkra vagyunk utalva. Így aztán, induláskor kitiűzött célunk, miszerint lapfolyamunk nemcsak a világhálón, hanem legalább néhány száz példányban nyomtatott formában is megjelenjen, csak nagyon nehezen, sok ügyvel-bajjal, szegényletes anyagi körülmények között, minőségi megalkuvások árán

valósulhatott meg. Azt, hogy a skandináviai magyar irodalmi és művészeti kiadvány szükség, mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy köteineinkből mára már alig maradt mutatóban néhány.

A skandináv országokban élő magyarok hídszerepe hangsúlyozottan fontos. És felemelő is. A befogadóinknak éppen úgy hasznára lehetünk, mint az otthoniaknak. És ahhoz, hogy ezt az utánunk jövők is így cselekedjék: meg kell tanulniuk magyarnak maradni. Ebben segíthet és segít az a magyar alkotóközösség, amelynek műhelye az **Ághegy**. 2012 végére immár ötszáznál többen vagyunk, akik írással, képzőművészeti és zenei alkotásokkal, előadó-művészetünkkel, a skandináviai országok irodalmának magyar nyelvű tolmácsolásával, a művészetek ismeretével igyekszünk vállalt hídszerepünket betölteni.

Lapfolyamunkat olyan magyar vagy magyar származású északi képzőművészek munkáival díszítjük, akiknek elismertségére büszkék lehetünk. Folyamatosan összegyűjtött értékeinket azzal a gondolattal továbbítjuk olvasóinkhoz, hogy sokféleségünket igenevel, összefogásunk eredményességét bizonyíthatjuk.

Tar Károly
(szerkesztő)

Oslo – Budapest – Oslo

- egy nyugalmazott nagykövet élményei -

Feleséggel, Unnival 1994-től 1999-ig öt csodálatos évet töltöttünk Magyarországon. Budapest várostervezésével, széles sugár- és körútjaival, valamint szép épületeivel Párizsra hasonlít. Szerettük a múzeumokat, az uszodákat és a közeli erdőket. Budapest leginkább kultúrvárosként jelentett sokat nekünk, Európa egyik legfontosabb művészeti és zenei fővárosaként ismertük meg. Ebben központi szerepet játszott az Opera.

Amikor nagykövetnek neveztek ki Budapestre, feleséggel Budapestre utaztunk, hogy tájékozódjunk a körülményekről. Egy sor 70-es évekbeli hivatalos látogatásnak köszönhetően én magam már ismertem a várost, és mindig is jól éreztem itt magam. Feleségemnek azonban ez volt az első útja ide, és nem tudtam, hogy fog reagálni. Ferihegyről a városba részben szürke és tatarozásra szoruló házakkal övezett utakon vitt a taxi. Nem kommentáltam a látottakat. Unni sem szólt semmit.

Ahogy megérkeztünkkor meglátta a Duna-parti Marriott-szállót, a szobánkat és nem utolsó sorban a földszinti *süteménybárt*, kis mosoly jelent meg a szája sarkában. Másnap, amíg különböző értekezletekre kellett mennem, Unni vezetett városnéző túrával töltötte el az időt. Amikor újra találkoztunk, tárt karokkal, örömtől sugárzó arccal közlekedett felém a nap során szerzett élményektől fellelkesedve.

Érkezésünkkor a norvég nagykövetség épülete, s vele a rezidencia-lakásunk is a Normafához vezető úton, az Eötvös u. 35B-ben volt. Ezt a pompás nagy épületet Norvégia a magyar államtól bérelte. Később 50 diáknak helyt adó hostellé alakították át. Amíg ott laktunk, amilyen gyakran csak tehetjük, sétáltunk a közeli bükkerdőben. Színes jelzésekkel ellátott utak, ösvények szeltek át az erdőt, csakúgy, mint az Oslót körülölelő Markában.

Korábban azt hittem, hogy ezt a megoldást csak Norvégiában alkalmazzák. Idővel, amikor már boldogultunk a nyelvvel, többször is előfordult, hogy én igazítottam el magyarokat az erdőben. Nyáron általában munka után jártam egyet, majd kimelegedve a Normafa szálló vagy az Eötvös utcában kissé lentebb akkor még üzemelő Olimpia medencéjében úsztam egyet.

Télen előfordult, hogy bőségesen havazott a Svábhegyen. Az egyik évben kb. 2 méteres volt a hó a kertünkben. Akkor már a házunknál felcsatolhattam a sít, úgy mentem föl az erdőbe. Géppel preparált sífutópályák hiányában az erdei utakon és ösvényeken síeltem. A magyarok többnyire a mély hóban lépdeltek. Egyszer egy meredek lejtőn siklottam lefelé, amikor a "sífutópálya" közepén hirtelen megláttam egy formás, meztelen női hátsót. A hölgy guggolt. Mielőtt észrevehetett és felállhatott volna, már nagy sebességgel el is tűntem.

Egy másik alkalommal egy nehéz erdei szakaszon tartottam fölfelé, amikor észrevettem, hogy messze mögöttem, de egyre közeledve követ egy sifutó. Valamiért úgy éreztem, hogy mindenáron fel kell értem a dombtetőre, mielőtt utolérne. Vért izzadva sikerült is. Egymás mellett állva kapkodtunk a levegőért. A férfi tudott angolul, így szóba elegyedtünk, bár nem nézhettem ki valami jól jeges-taknyos szakállammal. Elmesélte, hogy az olajiparban dolgozik, és kérdezte, én mit csinálok. Amikor elárultam, hogy a norvég nagykövet vagyok, azt válaszolta, hogy akkor érti, miért síelek olyan jól.

A Normafa teteje igencsak népes tud lenni, amikor sok a hó. Rengetegen siklanak lefelé sível szlalomozva vagy szánkózva a Zugligetbe. Ez a kombináció mindig szívszorító érzéssel töltött el, félve lestem, nehogy összeütközzenek és megsérüljenek. Nyaranta Budakeszi erdejében, Nagykovácsi irányában is kirándulgattunk. Több kedvelt kiinduló helyünk is volt. A túraútvonalak nagy részén fantasztikus a terep magas domboldalakokkal, remek kilátással és erdővel. Mindig láttunk állatnyomokat is. Unni félt, hogy vaddisznóval találkozhatunk. Ezért egy ideig kénytelen voltam egy kis csengőt hordani a hátizsákomon, mert az állítólag elriasztja a vaddisznókat. De egy idő után már nem vol-

tam hajlandó a csengővel járkálni. Aztán egyszer tényleg találkoztunk egy vaddisznóval, az otthonunk közelében, a Normafánál lévő erdőben. Unni egészen nyugodtan és higadtan, riadt sikoltozás nélkül viszonyult a helyzethez.

ösvényen haladtunk lefelé, amikor odasúgta: “Ott megy egy vaddisznó!” Egy megtermett vadkan volt nagy agyarakkal. Mi az egyik irányba mentünk, az állat pedig rőfögve, velünk mit sem törődve párhuzamosan az ellenkező irányba.

Különösen szerettem a gyógyfürdőkbe járni: a Margit-szigettől nyugatra fekvő Thermal Aquincumba, az oszlopos Gellértbe, az elbűvölő Széchenyibe, ahol a szabadtéri medence egész évben használható. Kedvencem azonban a Thermal volt a Margit-sziget északi végében, különösen azután, hogy a rezidencia a Vár szomszédságába, az Ostrom utcába költözött. Gyalog jártam meg az utat oda-vissza azokon a szombatokon, amikor sem az erdőben nem túráztunk, sem múzeumba nem mentünk, sem pedig hivatalos feladatunk nem volt. A fürdő után a szépséges Margit-szigeten sétálva és a hazaúton úgy éreztem magam, mintha kicseréltek volna.

Az első Magyarországon töltött évem idején az akkori követségi titkárnő azt javasolta, hogy meg kellene próbálnunk anyagi támogatást szerezni magyar politikusnők norvégiai látogatására. Norvégiában a legfontosabb állások jelentős részét nők töltik be, és a munkatársnőm úgy gondolta, hogy ezt érdemes lenne megmutatni a magyar társaiknak.

Még új voltam Magyarországon, ezért egy parlamenti tagokról szóló összefoglalóban talált információ és fényképek alapján választottam ki három fiatalabb politikusnőt, mindegyiket különböző pártból. (Az MSZP-t Aszódi Katalin Ilona, az SZDSZ-t Hodosán Róza és az MDF-et Dávid Ibolya képviselte).

A norvég külügyminisztérium (UD) elfogadta a tervünket. Az oslói program hat *nővel* való találkozót tartalmazott – Brundtland miniszterelnök, egy parlamenti képviselő, Killengren oslói rendőrfőnök, Lucie Smith az Oslói Egyetem rektora és még kettő. A magyar politikusnők a tapasztalatokon nagyon fellelkesülve tértek haza. Az első *férfit*, akivel találkoztak, egy kis hely, Dröbak polgármestere volt.

Magyarországi tartózkodásunk elején kb. 15 norvég diák tanult az országban. Amikor elmentünk, már 5-600. Legnagyobb részét orvostanhallgatók, de néhány leendő állatorvos is. Nem volt nehézségektől mentes számukra a magyarországi tanulmányok megkezdése, ezért a budapesti Semmelweis Egyetemen kívül meglátogattam Pécs, Debrecen és Szeged egyetemének vezetőségét és norvég diákjait is, hogy segítsünk megkönnyíteni a fiatalok beilleszkedését.

Számos norvég énekar, zenekar stb. szeretett volna fellépni Magyarországon. Budapest gazdag kulturális kínálata miatt nem mindig volt egyszerű felhívni a figyelmet a norvég rendezvényekre. Ezért a Bergeni Filharmonikusok budapesti vendégszereplése előtt a Nagykövetség sok energiát fektetett be a “reklámozásba”. Nem akartam, hogy

egy 1200 fős nézőtér félig üres maradjon. Munkánk kiegészítette a magyar ügynökét. Nagyon örültem a közös sikernek.

Egy norvég kórus megbeszélte egy magyarral, hogy közös koncertet tartanak a Liszt Ferenc Múzeumban. Ez azonban ütközött a Nagykövetség egy programjával, így nem tudtuk támogatni. Figyelmeztettem őket a megfelelő reklám nélkül tervezett koncert veszélyeire. Végül egyetlen egy hallgató sem jelent meg, és a két kórus csak egymásnak énekelt.

1997 szeptemberében Gerhard Munthe festő kiállítását nyitottam meg az Iparművészeti Múzeumban. Abban az időben Budapesten kevesen tudtak angolul. Ezért előfordult, hogy én norvégul beszéltem, és valaki fordította magyarra. Ezen az eseményen, mint sok másikon is, Petke Emese, a Nagykövetség saját alkalmazottja volt az ügyes tolmácsom.

Egy évvel a magyar-norvég világbajnoki selejtezőmérkőzés előtt felkeresett a Norvég Futbalszövetség akkori főtitkára, Per Ravn Omdal. A június 8-i mérkőzés körüli napokra különböző kiállításokat és rendezvényeket terveztünk, melyeket részben a Futbalszövetség szponzorált.

A legnagyobb kiállítás a Néprajzi Múzeumban kapott helyet. Öt vestlandi múzeumból érkezett anyag. Együttműködő partnerem Hofer Tamás volt. A Norvégiából meghívott vendégek száma elérte az ezret. Megnyitottam egy másik kiállítást is, öt norvég festő mutatta be műveit. Amikor megérkeztem a helyszínre, feltűnt, hogy a falból egy kb. 1 x 1 méteres felületen kiáll egy csomó szög. Gondoltam, hogy kár, hogy a múzeum nem távolította el őket. Kiderült azonban, hogy ez a kiállított művek egyike. A művészek bocsánatkéréssel tartozom, de tényleg nem mindig könnyű megérteni a modern művészetet.

Egy este a Norvég Futbalszövetség rendezett vacsorát a Gundelben. Asztalomnál ült a híres futballista, Puskás Ferenc. Ő volt az ötvenes évek első felében Magyarország legendás nemzeti válogatottjának a legnagyobb csillaga. Később sok éven át a Real Madridban játszott. Többször láttam már, mert ugyanahhoz a fodrászhoz jártunk egy azóta sajnos bezárt Váci utcai szalonba. A vacsora alatt megpróbáltam beszélgetni vele, de a magyar tudásom sajnos túl gyenge volt, így néhány mondatnál nem jutottunk tovább. Puskás ajánlotta a spanyolt, de azt nem beszélem.

Felkeresett engem Stockholmból Edith Thallaug, a nyugdíjas norvég operaénekesnő is. Azért jött Budapestre, mert egy magyarhoz ment feleségül. Nem is tudom már, hogy kezdődött, de megegyeztünk, hogy segíték egy budapesti koncert megrendezésében. Találtam egy alkalmas helyet Óbudán, és meghívtam egy sor kollégát és másokat, akikkel kapcsolatban álltam. Nagy volt a siker.

A Norvég-Magyar Egyesület (Norsk – Ungarsk Forening, NUFO) 100-nál is több fizető "egységet", egyént ill. családot számlál. Többnyire Norvégiában élő magyarok és a magyar kultúra és művészetek iránt érdeklődő norvégok a tagjai. Az egyesület önkén-

tes, ingyen végzett munkára épül. Sok éve aktív elnökével, Dr. Nagy Lucia Máriával először több évtizeddel ezelőtt találkoztam. Amikor Magyarországon voltam nagykövet, számtalan közös projekten dolgoztunk együtt. Az utóbbi közel 10 évben közelről figyelhettem meg, mi mindent tett a szülőhazájával való kapcsolat fenntartásáért. Ezért különösen nagy örömet jelentett számomra, hogy jelen lehettem, amikor Budapesten lovaggá ütötte a Falvak Kultúrájáért Alapítvány.

Már nagyköveti időszakomban találkoztam egy ugyanezzel a lovagi címmel kitüntetett emberrel. A norvég-magyar Kovács Ferenc felkeresett engem a Nagykövetségen és megkérdezte, részt tudnék-e venni egy Jon Fosse darab előadásának premierjén. Az eseményre 1997. december 12-én került sor Dunaújvárosban. Ott voltam Unnival, no meg Jon Fosséval és a rendezővel, Kai Johnsenel. Az előadás előtt Almási Zsolt polgármester és más fontos személyiségek gondoskodtak Unniről és rólam. Helyi pálinkát szolgáltak föl, és koccintottunk az országaink közötti jó kapcsolatokra. Amikor a színházi nézőtérre értünk, meleg és sötét volt. A darab egyetlen hosszú felvonásból állt. Két ember beszélgetett egy buszmegállóban – magyarul. Így aztán igen nehezen tudtam magam ébren tartani.

Amikor 2013 januárjában engem is lovaggá ütöttek a Magyar Kultúra Napja Gálá-

ján, ezt valóban nagy megtiszteltetésnek éreztem. Felemelő ugyanazt a lovagi címet kapni, mint a fent említett magyar ismerőseim. Amikor a Gála kapcsán Magyarországon jártunk, Unnival arra is kihasználtuk az alkalmat, hogy keresztbe-kasul sétáljunk a város utcáin, metrózzunk és villamosozzunk. Busszal felmentünk a Normafához megnéztük az ott szalamoszókat, majd a régi lakhelyünket az Eötvös utcában, ettünk a Gerbaudban, régi magyar jóbarátainkkal ebédeltünk a Várban, megtekintettük a Szépművészetiben a fantasztikus Cézanne-kiállítást, majd az Operában *A bolygó hollandi* előadását. Egyetlen üres szék sem volt.

Bóklásztunk a Fővám téri Vásárcsarnok zöldség- és húspiacán, úsztunk a Széchenyi fürdőben stb. stb. Számtalan szolgálatkész fiatallal találkoztunk a városban. Mosolyogtak, udvariasak voltak. Nagyon jó benyomást tettek ránk.

Ha ezek a fiatalok képesek összefogni és közös célokért együtt dolgozni, akkor Magyarországra egész biztosan fényes jövő vár.

Oslo, 2013.

Bjørn Frode Østern mkl
nyugalmazott nagykövet

Norvégból fordította dr. **Kunszenti Ágnes**

A hétköznapi lovagjai

A Kultúra Lovagrendje Évkönyve évek óta nemcsak rendünk, hanem az átlag olvasó kalendáriuma is. Olvassuk, olvassák, hónapról-hónapra felosztott fejezetei bizonyára sokaknak szolgálnak tanulsággal. Példaként, ösztönző buzdításként: lám, mit tehetnénk magunk is, ha az apró percekre feltördelt hétköznapi kis cselekedetei nem csak a magunk javát szolgálnák, hanem másokét is. A hétköznapi lovagjai vagyunk/leszünk, csak tennünk kell valamit. Ami nem munkahelyi kötelességünk, ami nem a családi munkamegosztásban ránk eső elfoglaltság. Ami mindezeket túl mutat, akár erőn felül is. A hétköznapi apró jócselekedetei. Egy idős szomszédhoz intézett kedves szavak, egy tál meleg étel felkínálása; az utcán csavargó gyerekek otthonba terelése; az irodánkat takarító vendégmunkás emberszámba vétele; egyesületekben, alapítványokban való aktív részvétel...

Sokat mesélhetnék a Kárpátaljai Magyar Iskolai Könyvtárakért Alapítványunk hétköznapijairól, de az Évkönyv korábbi számaiban már esett szó erről, így ezúttal a Norvég-Magyar Egyesült (Norsk-Ungarsk Forening - NUFO) múltjába, jelenébe szeretném elkalauzolni az olvasót.

Ebbe Astrup (1876-1955)

A norvég Parlament házelnöke, Kirsti Kolle Gröndahl 1997. szeptember 30-án küldött üdvözlő szavai jól összefoglalják a NUFO feladatait: „Ezúton szeretném jókívánásaimat kifejezni az Egyesületnek fennállásuk 60 éves jubileuma alkalmából, és sok sikert kívánok ahhoz a fontos munkához, amit a Norvégia és Magyarország közti kapcsolatok erősítése érdekében végeznek... Ma már eltűntek a szovjet uralom és a hidegháború idején fennálló akadályok. Fontos, hogy kihasználjuk a szabadság adta lehetőségeket országaink kölcsönös fejlesztésére és előrehaladására. Ebben a Norvég-Magyar Egyesületnek fontos szerep jut az elkövetkezendő esztendőkbén.”

Az egyesület 1937-ben, Oslóban alakult. Az alapítási okmányt az Országos Levéltárban őrzik Magyarországon. Az egyesület első elnöke Astrup Ebbe őrnagy, a híres zeneszerző és hegedűművész, Hubay Jenő fiának, Hubay Andornak az apósa volt.

A második világháború alatt illetve után, amikor a szovjet diktatúra Európát kettéosztotta, az egyesület tevékenysége ideiglenesen lehetetlenné vált. Az 1956-os magyar szabadságharc bukása után a Norvégiába menekült magyarok igényei leheltek új életet az egyesületbe. 1957-ben nagy egyéniségek, köztük Odd Nansen (1901-1973, a Nobel-Békedíjas Fridtjof Nansen fia, maga Sachsenhausen-fogoly volt, majd a Norvég Menekültügyi Bizottság tagja) és Zichy Nándor álltak a megújulás élére. Az egyesület központi szerepet játszott az 1950-es és 1960-as években mind a magyar menekültek és norvég befogadók közötti kapcsolatteremtésben, mind a magyarok kulturális

igényeinek kielégítésében. 1960-tól egy évtizeden át az oslói „Magyar Otthon” (Ungarsk Hjem) volt a NUFO tevékenységének központja. A családalapítás, a norvég hétköznapiokba való beilleszkedés és a hozzá szükséges kemény munka következtében csökkent a közösségi élet iránti igény és lehetőség. Sokan azért maradtak távol a rendezvényektől, mert tartottak a besúgóktól, féltették a Magyarországon maradt családtagjaikat.

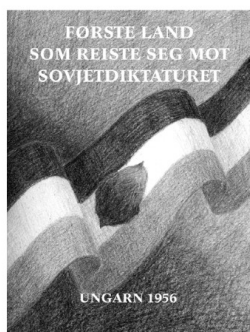
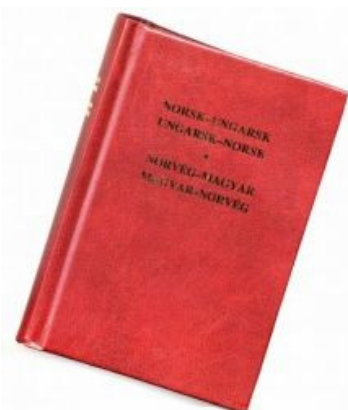
1989-ben új történelmi korszak kezdődött, eltűnt a „vasfüggöny” és Magyarország újra független, szabad állam lett. Ez lehetőséget adott a Norvégiában élő magyaroknak, családjaiknak és barátaiknak a norvég-magyar kapcsolatok szabad ápolására, és ez adott új lendületet az Egyesületnek, amelynek jogfolytonossága megmaradt, és 1993-ban, a NUFO felújításakor a közgyűlés az 1957-ben jóváhagyott határozatokat fogadta el, többek között ezekkel a célkitűzésekkel:

a. hozzájárulni a Norvégia és Magyarország közti együttműködéshez, a két ország polgárai közti kölcsönös megértés és baráti kapcsolatok fejlesztéséhez

b. független és szabad félként együttműködni más független norvég és magyar szervezetekkel, valamint a két ország hatóságaival annak érdekében, hogy növeljük az egymás művészetére, kultúrájára, történelmére és földrajzára vonatkozó kölcsönös ismereteket.

Az állami ünnepeinket évről évre ismétlődően méltató nagy rendezvényeinket sok apró, „hétköznapi” dologgal egészítjük ki. De erőt, pénztárcánkat is igénylő nagy vállalkozásba is belevágtunk. Más skandináv nyelvekkel ellentétben nem volt forgalomban norvég-magyar /magyar-norvég kizsótár. Keresztes László debreceni nyelvészprofesszor és Ove Lund lektor közreműködésével sikerült egy, az 1956-os diákok által összeállított szótár kibővített, felújított változatát kiadni és terjeszteni a Magyarországon tanuló norvég diákok és a munkavállalás reményében Norvégiába utazók körében.

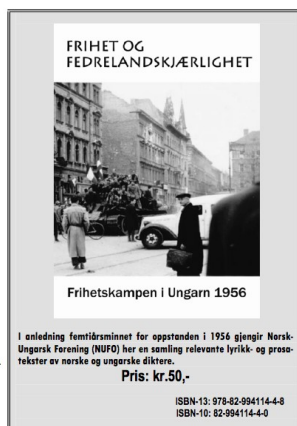
A NUFO két másik fontos kiadványa emlékeztetőül, tanulságul szolgálhat az utókornak. *A szovjet diktatúra ellen elsőként fellázadt ország, Magyarország 1956* (Første land som reiste seg mot sovjetdiktaturet, Ungarn 1956) című norvég nyelvű kiadvány az 56-os

Utgitt i 1996 av Norsk-Ungarsk Forening i anledning 40-årsminnet for oppstanden. Stedig like aktuell som kildebeskrift for forståelsen av norsk-ungarernes skjebne.

Pris: kr.150,-

© NUFO 1996
ISBN 82-9941 14-0-8

I anledning femtiårsminnet for oppstanden i 1956 gjengir Norsk-Ungarsk Forening (NUFO) her en samling relevante lyrikk- og prosatekster av norske og ungarske diktere.

Pris: kr.50,-

ISBN-13: 978-82-994114-4-8
ISBN-10: 82-994114-4-0

forradalom és szabadságharc 40. évfordulójára készült. Gazdag képanyaga korábban még nem jelent meg nyomtatásban. A kötet bepillantást nyújt a Norvégiába menekült magyarok sorsáról.

Az 50. évfordulóra a két nemzet költőinek 1956-os eseményekhez fűződő verseit, elbeszéléseit gyűjtöttük össze a *Szabadság és hazaszeretet, Az 1956-os szabadságharc Magyarországon* (Frihet og fedrelanskjærlighet, Frihetskampen i Ungarn 1956) című antológiába.

Az egyesületünk norvég nyelvű lapja információs és kulturális fórum. Negyedévenként jelenik meg NUFO INFO címmel.

Norsk-Ungarsk Forening – Postboks 232 – 1319 Bekkestua		
	I REDAKSJONEN: Lucia Maria Nagy, red. Frode Havig Omang, Liv Gjøttenrud, Wolfgang Plagge	Medlemskontingent 2008-09: Enkeltmedlem: Kr 275,- Honnør: Kr 175,- Familie: Kr 375,- Firma-abbonement: Kr 600,-
	NUFO Kirkeveien 75, 0364 Oslo Postgirokontto: 0532 34 95272 Bankgirokontto: 8200 45 64835	
Epost: nufo.oslo@gmail.com		hjemmeside: www.nufo.no
ISSN 0809-5876		

Legutóbbi, 2012 végi példányát például Kodály Zoltán születésének 130. évfordulójának szenteltük, de úgy, hogy ezúton is párhuzamokat kerestünk a két nép zenekultúrája között. A korábbi számokban többek között hírt adtunk a norvég királyi pár 2009-es magyarországi látogatásáról, a Páneurópai piknikről, Hubay Jenő norvégiai kapcsolatairól, Bőjte Csaba áldozatos munkájáról is, és megemlékeztünk az ifjú Mansfeld Péterről, akiről Stefka István a következőket írta: ”A kommunizmus áldozatai közül Mansfeld Péter kivégzése iskolapéldája a törvénytelen ségeknek, az emberi aljasságnak.”

Nem kérkedünk vele, hisz tevékenységünk természetes része, hogy a rászorulókat segítjük. Pénzt, segélycsomagokat, orvosi és irodai segédeszközöket küldünk közvetlenül oda, ahol a legnagyobb szükség van rá. Gyűjtöttünk pl. egyházi gyülekezeteknek, Bőjte Csaba árváinak, magyar nyelvű iskolák könyvtárainak, viharok, árvizek és a vörös iszap áldozatainak. Tapasztalatcserére, együttműködési szándékú látogatásra fogadtuk magyarországi civil szervezetek, egyesületek képviselőit, és vendégül láttunk nagy híru magyar előadóművészeket, énekkarokat is.

Természetesen ápoljuk a norvég kapcsolatokat, hiszen az 56-ban ide menekült magyarok sokat köszönhetnek a befogadó országnak, s azon belül a számtalan jólelkű, segítőkész embernek. Ezért kötelességünknek érezzük, hogy ezeket az emlékeket továbbadjun gyermekeinknek, unokáinknak.

Kapcsolatot tartunk a Magyarországon tanuló norvég diákokkal, visszatértükkor igyekszünk őket bevonni a munkánkba.

Dr. Nagy Mária Lucia nyugdíjas belgyógyász szakorvos vezeti immár évtizedek óta az egyesületünket. Eredményes, áldozatos munkájáért 1999-ben Köztársasági Elnöki Aranyéremet kapott. 2010-ben a Magyar Kultúra Lovagja lett, s még abban az évben megkapta Sólyom László Köztársasági Elnöktől a Magyar Köztársaság Arany Érdemkereszt fokozatát.

Munkájában sok lelkes segítője akad, de közülük is kiemelkedik Wolfgang Plagge zeneszerző, zongoraművész, pedagógus, aki 2007-ben megkapta az Egyetemes Kultúra Lovagja címet.

Nagy rajongója a magyar klasszikus zenének. A Kodály módszer szószólója, újságunk főmunkatársa, rendezvényeink állandó szervezője, szereplője.

2012 november

Kovács Ferenc mkl

Oslói hírek**Szerkeszti: Kovács Ferenc****2013. jan.1. – márc. 15.**

A Norvég Magyar Egyesület (NUFO) január 13-án tartotta szokásos újév utáni családi estjét. Rövid műsor után gulyásvacsorára, majd tombolasorsolásra került sor. A nagy létszámban megjelent vendégseregben egyaránt találhattunk fiatalokat, időseket, magyarokat és norvégokat.

Január 21-én vetített képes sí-est volt a magyar nagykövetségen Oslóban. Norvégia – úgy tudjuk - a sízés őshazája, itt az a különnc, aki nem szereti a sísportot.

Magyarországon a feltételek jóval mostohábbak, magashegységeinket elveszítettük, mégis közel fél millióan hódolnak e remek sportágnak.

A téli szezon derekán vetített képekkel kísért beszélgetést tartunk a sí-élményekről és a norvégiai lehetőségekről. A nagykövet (vizsgázott sí-oktató) bevezetője után Fey Zsuzsa, a kiváló tájfutó és sí-tájfutó, a Skiforeningen Marka-önkéntese, ismerteti a Skiforeningen szolgáltatásait és ad tanácsokat a norvégiai sí-idény minél jobb kihasználására. Forralt bor és forró tea várja a hidegből érkezőket!

*** Február 6-án volt a magyar nagykövetségen az *Ághegy VIII.* kötetének bemutatója. A szépszájú megjelentnek Dr. Borka László ismertette a többszáz oldalas kiadványt. A norvégiai vonatkozású anyagok alkotóival (Bendes Rita, Borka László, Buday Károly, Jeszenszky Géza, Karádi Éva Henrietta, Kunszenti Ágnes, Sárfi István) Kovács Ferenc szerkesztőhelyettes beszélgetett.

Egy Löffler Ervinről (1922-2012) készült kisfilm levetítésével emlékeztünk a Pro Cultura Hungarica díjas szobrászművészre, az *Ághegy* rendszeres alkotójára.

Az Ághegy és a Magyar Liget működtetésében végzett odaadó munkájáért Oklevél elismerésben részesült Dr. Borka László, Dr. Kunszenti Ágnes és Nádasy-Farkas Irén munkatársunk.

*** Kelemen Zoltán rendszeresen meghívja, biztatja, csábítja a labdára érzékeny HUNNOR-olvasókat egy-egy jó kis mozgásra, focira. Így február 10-én és március 10-én is találkoztak.

Fey Zsuzsa idén kezdett rendszeres túrázást szervezni a sikedvelőknek. A január 26-ai túraprogramot február 10-én, 16-án és 23-án is megismételték.

Február 24-én, a Történelmi Filmklub 4. estjén Magyarország Nagykövetsége fogadta a Norvégiában tartózkodó magyarokat. Kovács Ferenc, a Filmklub vezetője részletek bemutatásával vette sorra a 2. magyar hadsereg doni katasztrófájáról hirt adó dokumentumfilmeket, valamint rövid előadást tartott az öt részes *Pergőtűz* és a huszonöt részes *Krónika* c., Sára Sándor által rendezett filmek kapcsán a magyar dokumentumfilmes hagyományokról. A filmbejátszások után Jeszenszky Géza történész válaszolt az est során felmerült kérdésekre. Egy rövid részletet ragadunk csak ki: "1941. június 26-án – a máig felderítetlen háttérű kassai bombázás megtorlásaként – csatlakoztunk a náci Németország Szovjetunió elleni háborújához – nehogy a várt német győzelem után Hitler visszavegye a két bécsi döntésben nekünk visszaadott területeket, megjutalmazva a már jelentős erőkkkel a németek oldalán harcoló Romániát és Szlovákiát. A németek – Moszkva alatti megállításuk után – 1942-ben követelték a teljes magyar haderő bevetését, végül beletörődtek, hogy csak annak a fele, a 2. magyar

hadsereg ment ki a frontra, majd védte az arcvonalat a Don folyó nagy kanyarjában. A sztálingrádi szovjet offenzívával egyidejűleg indult meg az amerikai haditechnikával már bőségesen ellátott és nagy túlerőt képező szovjet erők támadása a magyarok által tartott frontszakasz ellen. A 210 ezer fős hadseregből 1943 január–február között fogságba esett 26 ezer fő, 42 ezer harcban elesett vagy megfagyott, 28 ezer pedig megsebesült. A túlélők szóbeli visszaemlékezéseire épül a „Pergőtűz” című, az 1970-es évek végén megkezdett dokumentumfilm-sorozat.”

*** Az alábbi meghívóban egy nagyszerű, magyar vonatkozású oslói rendezvényről értesültünk. Vörös Tamás kulturális kapcsolatokért is felelős első beosztott diplomata feladatait messze felülmúló szervező munkája nélkül nem jöhetett volna létre az alábbi rendezvénysorozat a magyar részvétel: “Magyarország Nagykövetsége tisztelettel meghívja Önt a Norvég Műfordítók Egyesülete „Lefordított napok” c. rendezvényének magyar vonatkozású eseményeire, amelyeket nagykövetségünk is támogat.

2013. február 28., csütörtök, 11.30-12.00: Szávai Géza író *Székely Jeruzsálem* c. regényét Kemény Kari Erzsébet műfordító, valamint a szerző mutatja be a norvégiai közönségnek. Helyszín: Litteraturhuset, Wergelands Terem (Wergelandsveien 29, 0167 Oslo)

2013. március 2., szombat, 13.00-14.45: a European Literature Slam keretében 8 ország 9 szerzőjének rövid műveit olvassa fel Elisabeth Dahl színművész; konferanszié: Marte Spurkland. Magyar részről két szerző két műve hangzik el Ingvild Holvik norvég műfordításában: Szávai Géza: *Egy kutya*, illetve Cserna Szabó András: *A turista Szindbáddal álmodik* c. novellái. Helyszín: Litteraturhuset, Wergelands Terem (Wergelandsveien 29, 0167 Oslo)

2013. március 2., szombat, 18 óra: Szávai Ilona, a Pont Kiadó vezetője bemutatja Szávai Géza és Kovács katáng Ferenc irodalmi alkotói tevékenységét Magyarország Nagykövetségén (Sophus Lies gate 3) További információk: <http://oversattedager.no/>”

A Norvégiai Magyarok Baráti Köre márc. 15-ei ünnepségén "Feleségek felesége" címmel Patka Heléna műsorát láthatta a közönség. Kerényi Ferenc *Júlia* c. monodrámáját Patka Heléna írta színpadra. Petőfi Sándor hangja Kaszás Attila volt felvételtől. Rendezte Dvorák László. Az előadásról az alábbiak olvashatók a budapesti Komédiium Színház bemutatója kapcsán: "Patka Heléna Szendrey Júlia bőrébe bújva idézi fel Petőfi halhatatlan alakját. Júlia és Petőfi szerelmének különböző állomásai – az atyai tiltás ellenére megkötött esküvő és a koltói mézeshetek – mellett az 1848-as események és a márciusi forradalom történései is megelevenednek az est során. Júlia naplójegyzetei, levelezése és Petőfi Sándor néhány költeménye segítségével amely Petőfihez, illetve a költő halála után az emlékéhez kapcsolódik. A

darab létrejöttéhez segítségül szolgált Kerényi Ferenc *Júlia* című színműve is.

Mi vigasztalhatja azt, ki kedvesét elveszti? Mi a nőt, ki férjét temeti el, kivel egygé olvadtnak hitte saját életét, kiért boldogságát, mindenét oly örömet feláldozta volna, mert hiszen ő több volt magában, mint a mindenség nélküle.”